

قدم به قدم، همراه دانشجو...

WWW.GhadamYar.Com

جامع ترین و به روزترین پرتال دانشجویی کشور (پرتال دانش)
با ارائه خدمات رایگان، تحصیلی، آموزشی، رفاهی، شغلی و...
برای دانشجویان

- (۱) راهنمای ارتقاء تحصیلی. (کاردانی به کارشناسی، کارشناسی به ارشد و ارشد به دکتری)
- (۲) ارائه سوالات کنکور مقاطع مختلف سالهای گذشته، همراه پاسخ، به صورت رایگان
- (۳) معرفی روش‌های مقاله و پایان‌نامه نویسی و ارائه پکیج‌های آموزشی مربوطه
- (۴) معرفی منابع و کتب مرتبط با کنکورهای تحصیلی (کاردانی تا دکتری)
- (۵) معرفی آموزشگاه‌ها و مراکز مشاوره تحصیلی معتبر
- (۶) ارائه جزوات و منابع رایگان مرتبط با رشته‌های تحصیلی
- (۷) راهنمای آزمون‌های حقوقی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۸) راهنمای آزمون‌های نظام مهندسی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۹) آخرین اخبار دانشجویی، در همه مقاطع، از خبرگزاری‌های پربازدید
- (۱۰) معرفی مراکز ورزشی، تفریحی و فروشگاه‌های دارای تخفیف دانشجویی
- (۱۱) معرفی همایش‌ها، کنفرانس‌ها و نمایشگاه‌های ویژه دانشجویی
- (۱۲) ارائه اطلاعات مربوط به بورسیه و تحصیل در خارج و معرفی شرکت‌های معتبر مربوطه
- (۱۳) معرفی مسائل و قوانین مربوط به سرگذری، معافیت تحصیلی و امریه
- (۱۴) ارائه خدمات خاص ویژه دانشجویان خارجی
- (۱۵) معرفی انواع بیمه‌های دانشجویی دارای تخفیف
- (۱۶) صفحه ویژه نقل و انتقالات دانشجویی
- (۱۷) صفحه ویژه ارائه شغل‌های پاره وقت، اخبار استخدامی
- (۱۸) معرفی خوابگاه‌های دانشجویی معتبر
- (۱۹) دانلود رایگان نرم افزار و اپلیکیشن‌های تخصصی و...
- (۲۰) ارائه راهکارهای کارآفرینی، استارت آپ و...
- (۲۱) معرفی مراکز تایپ، ترجمه، پرینت، صحافی و ... به صورت آنلاین
- (۲۲) راهنمای خرید آنلاین ارزی و معرفی شرکت‌های مطرح (۲۳)

WWW.GhadamYar.Ir

WWW.PortaleDanesh.com

WWW.GhadamYar.Org

۰۹۱۲ ۳۰ ۹۰ ۱۰۸

باما همراه باشید...

۰۹۱۲ ۰۹ ۰۳ ۸۰۱

www.GhadamYar.com

جزوه آین دادرسی کیفری

منطبق با قانون جدید

وبلاگ حقوقی سعید شاکر

<http://dadban1365.blogfa.com/>

موسسه دادبانان فرهیخته حقوق

<http://www.dadbanan.org/>

سعید شاکر

۱۳۹۳ شهریور

← بازپرس برای شاکی، مدعی خصوصی، متهم، شاهد و مطلعی که ناشنوا است یا قدرت

تکلم ندارد:

- ✓ فرد مورد وثوقی که توانایی بیان مقصود را از طریق اشاره یا وسائل فنی دیگر دارد، به عنوان مترجم انتخاب میکند.
- ✓ مترجم باید سوگند یاد کند که راستگویی و امانتداری را رعایت کند.
- ✓ چنانچه افراد مذکور قادر به نوشتن باشند:
 - منشی شعبه سؤال را برای آنان مینویسد تا به طور کتبی پاسخ دهند.

← هر گاه بازپرس در جریان تحقیقات احتمال دهد متهم هنگام ارتکاب جرم مجنون یوده است:

- ✓ تحقیقات لازم را از نزدیکان او و سایر مطلعان به عمل می آورد،
- ✓ نظریه پزشکی قانونی را تحصیل میکند و با احراز جنون، پرونده را با صدور قرار موقوفی تعقیب نزد دادستان میفرستد.
- ✓ در صورت موافقت دادستان با نظر بازپرس، چنانچه جنون استمرار داشته باشد:
 - شخص مجنون بنابر ضرورت، حسب دستور دادستان به مراکز مخصوص نگهداری و درمان سازمان بهزیستی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منتقل میشود.
- ✓ مراکز مذکور مکلف به یذیرش، میباشند و در صورت امتناع از اجرای دستور دادستان:
 - به مجازات امتناع از دستور مقام قضائی مطابق قانون مجازات اسلامی محکوم میشوند.

تبصره ۱- آییننامه اجرائی این ماده توسط وزیر دادگستری با همکاری وزرای بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه میشود و به تصویب رئیس قوه قضائیه میرسد.

تبصره ۲- چنانچه جرائم مشمول این ماده مستلزم برداخت دیه باشد، طبق مقررات مربوط اقدام میشود.

⇨ نکته ۱: اگر متهم در هنگام ارتکاب جرم مجnoon باشد:

- بازپرس قرار موقوفی تعقیب صادر میکند

⇨ نکته ۲: در صورت صدور قرار موقوفی تعقیب به دلیل احراز جنون مرتكب حین ارتکاب جرم، دیه ساقط نمی شود.

-۲۰۳ ماده

بازپرس مکلف است در
حین انجام تحقیقات،
دستور تشکیل پرونده
شخصیت متهم را به واحد
مددکاری اجتماعی صادر
نماید

⇨ سلب حیات ✓
قطع عضو، ✓
حبس ابد ✓
و یا تعزیر درجه چهار و بالاتر است ✓
و همچنین در جنایات عمدى علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها ثلث دیه کامل مجنس علیه یا بیش از آن است،

⇨ در جرائمی که مجازات قانونی آنها :

← این پرونده که به صورت مجزا از پرونده عمل مجرمانه تشکیل میگردد، حاوی مطالب زیر است:

الف- گزارش مددکار اجتماعی در خصوص وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم

ب- گزارش پزشکی و روان پزشکی

بحث دوم - احضار و تحقیق از شهود و مطلعان

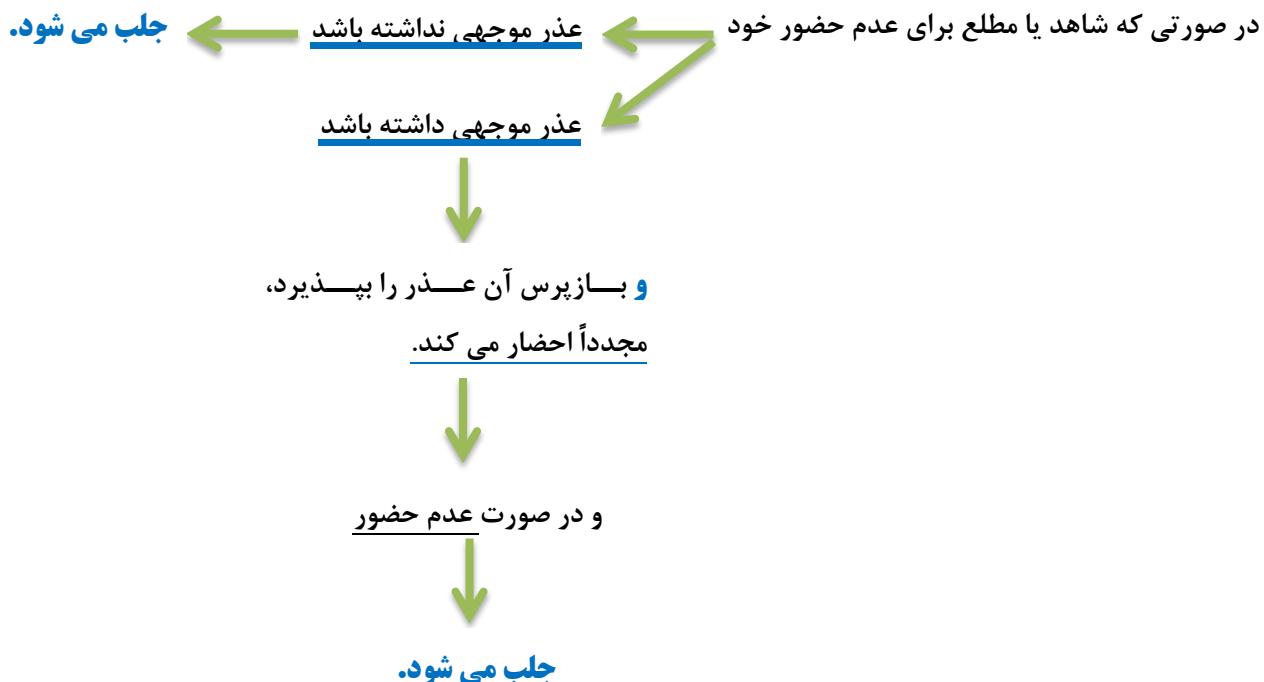
-۲۰۴ ماده

شخصی که حضور یا تحقیق از او را برای روشن شدن موضوع ضروری تشخیص دهد، برابر مقررات احضار می‌کند.

- تشخیص خود
یا با معرفی شاکی
یا به تقاضای متهم
و یا حسب اعلام مقامات ذیربطری
- بازپرس به

در صورتی که شاهد یا مطلع برای عدم حضور خود

- ۱ تبصره

تبصره ۴-

در صورتی که دلیل برونده منحصر به شهادت شهود و مطلعان نیاشد:

- ✓ تحقیق از آنان میتواند به صورت الکترونیکی و با رعایت مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی به عمل آید.

ماده ۲۰۵

در صورتیکه شاهد یا مطلع از نیروهای مسلح باشد:

- ✓ باید حداقل بیست و چهار ساعت پیش از تحقیق یا جلسه محاکمه از طریق فرمانده یا رئیس او دعوت شود.
- ✓ فرمانده یا رئیس مربوط مکلف است پس از وصول دستور مقام قضائی، شخص احضار شده را در موقع مقرر بفرستد.

ماده ۲۰۶

تحقيق و بازجویی از شهود و مطلعان قبل از رسیدگی، در دادگاه،

تحقيق و بازجویی از شهود و مطلعان قبیل از رسیدگی، در دادگاه،

ماده ۲۰۷

بازپرس از هر یک از شهود و مطلعان **جداگانه و بدون حضور متهم** تحقیق میکند.

و منشی اطلاعات ایشان را ثبت میکند و به امضاء یا اثر انگشت آنان میرساند.

 تحقیق مجدد از شهود و مطلعان:

- در موارد ضرورت **یا** مواجهه آنان بلامانع است. دلیل ضرورت باید در صورت مجلس قید شود.

۲۰۸- ماده

← پس از حضور شهود و مطلعان:

- ✓ بازپرس ابتداء اسامی حاضران را در صورتمجلس قید میکند
- ✓ و سپس از آنان به ترتیبی که از جهت تقدم و تأخیر صلاح بداند تحقیق مینماید.

۲۰۹- ماده

← بازپرس بیش از شروع به تحقیق:

- ✓ حرمت و مجازات شهادت دروغ و کتمان شهادت را به شاهد تفهیم میکند
- ✓ و نام، نام خانوادگی، نام پدر، سن، شغل، میزان تحصیلات، مذهب، محل اقامت، پیامنگار (ایمیل)، شماره تلفن ثابت و همراه و سابقه محکومیت کیفری و درجه قرابت سببی یا نسبی وجود یا عدم رابطه خادم و مخدومی شاهد یا مطلع با طرفین پرونده را سؤال مینماید و در صورتمجلس قید میکند.

۲۱۰- ماده

شاهد و مطلع بیش از اظهار اطلاعات خود به این شرح سوگند یاد میکند: «به خداوند متعال سوگند یاد میکنم که جز به راستی چیزی نگویم و تمام واقعیت را بیان کنم.»

۲۱۱- ماده

← بازپرس میتواند در صورتی که شاهد یا مطلع واجب شرایط شهادت نباشد:

- ✓ بدون یادکردن سوگند، اظهارات او را برای اطلاع بیشتر استماع کند.

ماده ۲۱۲-

← اظهارات شهود و مطلعان در صورت مجلس قید میشود،
← سپس متن آن قرائت میگردد و به امضاء یا اثر انگشت شاهد یا مطلع میرسد
← و چنانچه از امضاء یا اثر انگشت امتناع یا از ادای شهادت خودداری ورزد یا قادر به
انجام آن نباشد، مراتب در صورت مجلس قید میشود و تمام صفحات صورت مجلس به
امضای بازپرس و منشی میرسد.

تصویره- بازپرس مکلف است از شاهد یا مطلع علت امتناع از امضاء یا اثر انگشت یا ادای
شهادت را بپرسد و پاسخ را در صورت مجلس قید کند.

ماده ۲۱۳-

← تفهیم اتهام به کسی که به عنوان متهم احضار نشده از قبیل شاهد یا مطلع **منوع** است.
← و چنانچه این شخص پس از تحقیق در مظان اتهام قرار گیرد:
▪ باید طبق مقررات و به عنوان متهم برای وقت دیگر احضار شود.

ماده ۲۱۴-

← هرگاه بیم خطر جانی یا حیاتی و یا ضرر مالی برای شاهد یا مطلع و یا خانواده آنان
وجود داشته باشد، اما استماع اظهارات آنان ضروری باشد:

✓ بازپرس به منظور حمایت از شاهد یا مطلع و با ذکر علت در پرونده، تدابیر
زیر را اتخاذ می کند:

- الف - عدم مواجهه حضوری بین شاهد یا مطلع با شاکی یا متهم
- ب - عدم افشاء اطلاعات مربوط به هویت، مشخصات خانوادگی و محل سکونت یا فعالیت
شاهد یا مطلع
- پ - استماع اظهارات شاهد یا مطلع در خارج از دادسرابا وسائل ارتباط از راه دور

تبصره ۱ - در صورت شناسایی شاهد یا مطلع حسب مورد توسط متهم یا متهمنان یا شاکی و یا وجود قرائن یا شواهد، مبنی بر احتمال شناسایی وجود بیم خطر برای آنان، بازپرس به درخواست شاهد یا مطلع، تدبیر لازم را از قبیل آموزش برای حفاظت از سلامت جسمی و روحی یا تغییر مکان آنان اتخاذ میکند. ترتیبات این امر به موجب آیین نامه ای است که ظرف ششماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط وزارت دادگستری تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه میرسد.

تبصره ۲ - ترتیبات فوق باید به نحوی صورت پذیرد که منافی حقوق دفاعی متهم نباشد.

تبصره ۳ - ترتیبات مقرر در این ماده و تبصره (۱) آن در مرحله رسیدگی در دادگاه نیز اجراء می شود.

-۲۱۵ ماده

در صورتی که شاهد یا مطلع برای حضور خود درخواست هزینه ایاب و ذهاب کند یا مدعی ضرر و زیانی از حیث ترک شغل خود شود:

- بازپرس هزینه ایاب و ذهاب را طبق تعریفهای که قوه قضائیه اعلام میکند
- و ضرر و زیان ناشی از ترک شغل را در صورت لزوم با استفاده از نظر کارشناس تعیین و شاکی را مکلف به تودیع آن در صندوق دادگستری می نماید.

هرگاه شاکی، به تشخیص بازپرس توانایی پرداخت هزینه را نداشته یا احضار از طرف بازپرس باشد، هزینه های مذکور از محل اعتبارات مصوب قوه قضائیه پرداخت میشود.

هرگاه در جرائم قابل گذشت، شاکی با وجود ملائت از پرداخت هزینه های مذکور در این ماده خودداری کند:

- استماع شهادت یا گواهی مطلعین معرفی شده از جانب وی به عمل نمی آید.

← اما در جرائم غیر قابل گذشت، هزینه های مذکور به دستور بازپرس از محل اعتبارات مصوب قوه قضائیه پرداخت میشود.

← هرگاه متهم متقاضی احضار شاهد یا مطلع باشد:

▪ هزینه های مذکور از محل اعتبارات مصوب قوه قضائیه پرداخت میشود.

⇨ نکته: در موارد ذیل هزینه های ایاب و ذهاب از محل اعتبارات مصوب قوه قضائیه پرداخت می شود :

۱. به تشخیص بازپرس، شاکی توانایی پرداخت هزینه را نداشته باشد.

۲. احضار از طرف بازپرس باشد.

۳. هرگاه در جرائم غیر قابل گذشت، شاکی با وجود ملائت از پرداخت هزینه های مذکور در این ماده خوداری کند.

۴. هرگاه متهم متقاضی احضار شاهد یا مطلع باشد.

ماده -۲۱۶

← در صورتی که شاهد یا مطلع به عللی از قبیل بیماری یا کهولت سن نتواند حاضر شود

⇨ بی تعداد شهود یا مطلعان، زیاد و در یک یا چند محل باشند

⇨ و همچنین هرگاه اهمیت و فوریت امر اقتضاء کند

بازپرس در محل حضور میابد و مبادرت به تحقیق میکند.

فصل هفتم – قرارهای تأمین و نظارت قضائی

ماده ۲۱۷

به منظور دسترسی به متهم و حضور به موقع وی، جلوگیری از فرار یا مخفی شدن او و تضمین حقوق بزه دیده برای حراان ضروری و زبان وی، بازپرس پس از تفهم اتهام و تحقیق لازم، در صورت وجود دلایل کافی، یکی از قرارهای تأمین زیر را صادر می‌کند:

- الف- التزام به حضور با قول شرف ✓
- ب- التزام به حضور با تعیین وجه التزام ✓
- پ- التزام به عدم خروج از حوزه قضائی با قول شرف ✓
- ت- التزام به عدم خروج از حوزه قضائی با تعیین وجه التزام ✓
- ث- التزام به معرفی نوبه‌ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرتع قضائی یا انتظامی با تعیین وجه التزام ✓
- ج- التزام مستخدمان رسمی کشواری یا نیروهای مسلح به حضور با تعیین وجه التزام، با موافقت متهم و پس ازأخذ تعهد پرداخت از محل حقوق آنان از سوی سازمان مربوط ✓
- ج- التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامات تعیین شده با موافقت متهم با تعیین وجه التزام از طریق نظارت با تجهیزات الکترونیکی یا بدون نظارت با این تجهیزات ✓
- ح- أخذ كفیل با تعیین وجه الكفاله ✓
- خ- أخذ وثیقه اعم از وجه نقد، ضمانت نامه بانکی، مال منقول یا غیر منقول ✓
- د- بازداشت موقت با رعایت شرایط مقرر قانونی ✓

تبصره ۱- در صورت امتناع متهم از پذیرش قرار تأمین مندرج در بند (الف)، قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام صادر و در صورت امتناع از پذیرش قرارهای مندرج در بندھای (ب)، (پ)، (ت) و (ث) قرار کفالت صادر می‌شود.

در صورت امتناع متهم از پذیرش **قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام** صادر می‌شود

قرار کفالت صادر می شود.

- التزام به حضور با تعیین وجهه التزام ✓
- التزام به عدم خروج از حوزه قضائی با قول شرف ✓
- التزام به عدم خروج از حوزه قضائی با تعیین وجهه التزام ✓
- التزام به معرفی نوبهای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضائی یا انتظامی با تعیین وجهه التزام ✓

در صورت امتناع از پذیرش قرارهای

خروج از حوزه قضائی با اجازه قاضی ممکن است

التزام به عدم خروج از

حوزه قضائی با قول شرف

التزام به عدم خروج از

حوزه قضائی با تعیین

وجه التزام

در قرارهای

-۳۵-

در جرائم غير عمدى در صورتی که به تشخیص مقام قضائی تضمین حقوق بزه دیده به طریق دیگر

امکان پذیر باشد:

✓ صدور قرار كفالت و وثيقه جایز نیست.

⇨ نکته ۱: هدف از صدور قرار های تأمین:

۱. دسترسی به متهم و حضور به موقع وی،
۲. جلوگیری از فرار یا مخفی شدن او
۳. و تضمین حقوق بزه دیده برای حیوان ضرر و زبان وی

-۲۱۸-

⇨ برای اتهامات متعدد متهم:

✓ قرار تأمین واحد صادر میشود،

مگر آنکه رسیدگی به جرائم ارتکابی در صلاحیت ذاتی دادگاه های مختلف باشد که در این صورت برای اتهامات موضوع صلاحیت هر دادگاه، قرار تأمین مناسب و مستقل صادر میشود.

-۲۱۹-

⇨ مبلغ وجه التزام، وجه الکفاله و وثيقه:

✓ نباید در هر حال از خسارت وارد به بزه دیده کمتر باشد.

⇨ در مواردی که دیه یا خسارت زیاندیده از طریق بیمه قابل جبران است:

✓ بازپرس بالحاظ مبلغ قابل پرداخت از سوی بیمه قرار تأمین مناسب صادر میکند.

ماده ۲۲۰-

← در صورتیکه متهم بخواهد به جای معرفی کفیل، وثیقه بسپارد:

- ✓ بازپرس **مکلف** به قبول آن و تبدیل قرار است.
- ✓ در این صورت متهم میتواند در هر زمان با معرفی کفیل، آزادی وثیقه را تقاضا کند.

ماده ۲۲۱-

← کفالت شخصی پذیرفته میشود که :

- ✓ ملائت او به تشخیص بازپرس برای پرداخت وجه الکفاله محل تردید نباشد.

← چنانچه بازپرس ملائت کفیل را احراز نکند:

- ✓ مراتب را **فوری** به نظر دادستان میرساند.
- ✓ دادستان موظف است در همان روز، رسیدگی و در این باره اظهارنظر کند.
- ✓ تشخیص دادستان برای بازپرس الزامی است.
- ✓ در صورت تأیید نظر بازپرس توسط دادستان مراتب در پرونده درج میشود.

تبصره - پذیرش کفالت اشخاص حقوقی با رعایت مقررات این ماده **بلامافع** است.

ماده ۲۲۲-

← در صورت عدم پذیرش تقاضای کتبی وثیقه گذار توسط بازپرس:

- ✓ مراتب با ذکر علت در پرونده منعکس میشود.
- ✓ تخلف از مقررات این ماده موجب محکومیت انتظامی از درجه چهار به بالا است.

⇨ به نظر می آید که مقصود قانونگذار در این ماده از عدم پذیرش تقاضای کتبی وثیقه گذار، همان عدم صدور قرار قبولی وثیقه است که در چنین حالتی بازپرس مکلف به ذکر علت آن در پرونده است. در غیر این صورت به مجازات انتظامی از درجه چهار به بالا محکوم می شود.

ماده ۲۴۳-

← بازپرس در مورد قبول وثیقه یا کفالت:

- ✓ قرار صادر مینماید
- ✓ و پس از امضاء کفیل یا وثیقه‌گذار، خود نیز آن را امضاء میکند
- ✓ و با درخواست کفیل یا وثیقه‌گذار، تصویر قرار را به آنان میدهد.

ماده ۲۴۴-

← بازپرس مکلف است ضمن صدور قرار قبولی کفالت یا وثیقه:

- ✓ به کفیل یا وثیقه‌گذار تفهیم کند که در صورت احضار متهم و عدم حضور او بدون عذر موجه و عدم معرفی وی از ناحیه کفیل یا وثیقه‌گذار، وجه الکفاله وصول یا وثیقه طبق مقررات این قانون ضبط می‌شود.

تبصره - تفهیم مفاد ماده (۱۹۴) این قانون نسبت به کفیل و وثیقه‌گذار نیز الزامی است.

ماده ۲۴۵-

← قرار تأمین باید فوری به متهم ابلاغ و تصویر آن به وی تحويل شود.

← در صورتی که قرار تأمین منتهی، به بازداشت گردد، مفاد قرار در برگه اعزام درج می‌شود.

ماده ۲۴۶-

← متهمی که در مورد او قرار کفالت یا وثیقه صادر می‌شود:

- ✓ تا معرفی کفیل یا سپردن وثیقه به بازداشتگاه معرفی می‌گردد؛
- ✓ اما در صورت بازداشت، متهم می‌تواند تا مدت ۵ روز از تاریخ ابلاغ قرار بازپرس، نسبت به اصل قرار منتهی به بازداشت با عدم یذیرش کفیل با وثیقه اعتراض کند.

-تبصره-

← مرجع صادرکننده قرار و رئیس یا معاون زندان مکلفند تمہیدات لازم را به منظور

دسترسی متهم به افرادی که وی برای یافتن کفیل یا وثیقه گذار معرفی میکند، فراهم کنند

← و هر زمان متهم، کفیل یا وثیقه معرفی نماید هرچند خارج از وقت اداری باشد،

در صورت وجود شرایط قانونی، مرجع صادرکننده قرار با قاضی کشیک مکلف به پذیرش آن هستند.

⇨ نکته: اعتراض به ^۱ اصل قرار منتهی به بازداشت با عدم یذیرش کفیل یا وثیقه در

دادگاه صالح است

-۲۲۷ ماده-

مراتب تحویل متهم توسط **مأمور رسمي** در سوابق بازداشتگاه ثبت و تحویل دهنده، رسیدی

حاوی تاریخ و ساعت تحویل متهم أخذ و به بازپرس تسلیم میکند.

-۲۲۸ ماده-

← کفیل یا وثیقه گذار در هر مرحله از تحقیقات و دادرسی با معرفی و تحویل متهم

میتواند، حسب مورد، رفع مسؤولیت یا آزادی وثیقه خود را از مرجعی که پرونده در

آنجا مطرح است درخواست کند.

← مرجع مذبور مکلف است بلافاصله مراتب رفع مسؤولیت یا آزادی وثیقه را فراهم نماید.

-تبصره-

← در مواردی که متهم به علت دیگری از سوی سایر مراجع بازداشت باشد نیز، کفیل یا

وثیقه گذار می‌تواند اعظام وی را درخواست نماید. در این صورت پس از حضور متهم مطابق این ماده اقدام می‌شود.

← خواستن متهم از کفیل یا وثیقه‌گذار :

✓ جز در موردی که حضور متهم برای تحقیقات، دادرسی، و **با اجرای حکم ضرورت دارد**، **منوع است**.

تبصره - تخلف از مقررات این ماده موجب **محکومیت انتظامی تا درجه چهار** است.

← متهمی که برای او قرار تأمین صادر و **خود** ملتزم شده یا وثیقه گذاشته است:

وجه التزام تعیین شده
به دستور دادستان أخذ
و یا از وثیقه سپرده
شده معادل وجه قرار
ضبط میشود.

۱. در صورتی که حضورش لازم باشد،
۲. احضار میشود و هرگاه ثابت شود بدون عذر موجه حاضر نشده است،
۳. در صورت ابلاغ واقعی، اخطاریه،

به دستور دادستان،
حساب مورد،
وجه الکفاله أخذ و یا از
وثیقه، معادل وجه قرار،
ضبط میشود.

← چنانچه متهم، **کفیل معرفی کرده یا شخص دیگری** برای او وثیقه سپرده باشد:

۱. به کفیل یا وثیقه‌گذار اخطار میشود که ظرف **یک ماه** متهم را تحويل دهد.
۲. در صورت ابلاغ واقعی اخطاریه
۳. و عدم تحويل متهم،

✓ دستور دادستان پس از قطعیت، **بدون صدور اجرائیه** در **اجراهی احکام کیفری** و
مطابق **مقررات اجرای احکام مدنی** اجراء میشود.

تبصره - مبلغ مازاد بر وجه قرار وثیقه، پس از کسر هزینه‌های ضروری مربوط به اجرای دستور، به وثیقه گذار مسترد میشود.

← هرگاه ثابت شود که متهم، کفیل یا وثیقه‌گذار به منظور عدم امکان ابلاغ واقعی اخطاریه؛
نشانی محل اقامت واقعی یا تغییر آن را به مرجع قبول کننده کفالت یا وثیقه اعلام نکرده
یا به این منظور از محل خارج شده
یا به هر نحو دیگر به این منظور امکان ابلاغ واقعی را دشوار کرده است
و این امر از نظر بازیرس محرز شود

ابлаг قانونی اخطاریه برای ضبط وثیقه،أخذ وجه الکفاله و یا وجه التزام کافی است.

← دیه با رعایت مقررات مربوط و ضرر و زیان محکوم‌له، در صورتی از مبلغ وثیقه یا
وجه الکفاله کسر می‌شود:

۱. که امکان وصول آن از بیمه میسر نباشد
۲. و محکوم‌علیه حاضر نشود و وثیقه‌گذار یا کفیل هم، وی را طبق مقررات حاضر ننموده
۳. و عذر موجه‌ی هم نداشته باشد.

ماده ۲۳۳-

← چنانچه قرار تأمین صادر شده، متنضم تأديه وجه التزام باشد یا متهم خود ايداع

- ✓ علاوه برأخذ ديه و ضرر و زيان محکومله از محل تأمین،
جزای نقدي نيز در صورت محکوميت وصول ميشود

و ثيقه گرده باشد،

در صورت عدم حضور محکوم عليه و عدم امكان وصول آن از بيمه،

← و در مورد قرار وثيقه، در صورت حضور و عجز از يرداخت، محکوميتهای فوق، با لحاظ مستثنیات دين از محل تأمینأخذ ميشود.

ماده ۲۳۴-

← در صورت فوت کفيل يا وثيقه گذار:

- ✓ قرار قبولی کفالت يا وثيقه منفي است
- ✓ و متهم حسب مورد، باید نسبت به معرفی کفيل يا ايداع وثيقه جدید اقدام کند،
- ✓ مگر آنکه دستور أخذ وجه الکفاله يا ضبط وثيقه صادر شده باشد.

ماده ۲۳۵-

متهم، کفيل و وثيقه گذار متوانند در موارد زیر ظرف ۵۵ روز از تاریخ ابلاغ دستور دادستان، درباره أخذ وجه التزام، وجه الکفاله و يا ضبط وثيقه اعتراض کنند. مرجع رسيدگی به این اعتراض، دادگاه کيفري دو است:

- الف- هرگاه مدعی شوند درأخذ وجه التزام و وجه الکفاله و يا ضبط وثيقه مقررات مربوط رعایت نشده است.
- ب- هرگاه مدعی شوند متهم در موعد مقرر حاضر شده يا او را حاضر کرده اند يا شخص ثالث متهم را حاضر کرده است.
- پ- هرگاه مدعی شوند به جهات مذکور در ماده (۱۷۸) اين قانون، متهم نتوانسته حاضر شود يا کفيل و وثيقه گذار به يكى از آن جهات نتوانسته اند متهم را حاضر کنند.
- ت- هرگاه مدعی شوند پس از صدور قرار قبولی کفالت يا التزام معسر شده اند.
- ث- هرگاه کفيل يا وثيقه گذار مدعی شوند تسلیم متهم، به علت فوت او در مهلت مقرر ممکن نبوده است.

تبصره ۱ - دادگاه در تمام موارد فوق، خارج از نوبت و بدون رعایت تشریفات دادرسی به شکایت رسیدگی میکند. **رأی دادگاه قطعی است.**

تبصره ۲ - مرجع رسیدگی به اعتراض نسبت به دستور رئیس یا دادرس دادگاه عمومی بخش:

✓ **دادگاه کیفری دو نزدیکترین شهرستان آن استان است.**

تبصره ۳ - در خصوص بند(t)، دادگاه به ادعای اعسار متهم یا کفیل رسیدگی و در صورت احراز اعسار آنان، به معافیت آنان از پرداخت وجه التزام یا وجه الکفاله حکم می‌کند.

-۲۳۶ ماده

← در صورتی که متهم پس از صدور دستور دادستان مبنی برأخذ وجه التزام یا وجه الکفاله و یا ضبط وثیقه و پیش از اتمام عملیات اجرائی، در مرجع قضائی حاضر شود یا کفیل یا وثیقه‌گذار او را حاضر کند، دادستان با رفع اثر از دستور صادره، دستور اخذ یا ضبط حداقل تا یک چهارم از وجه قرار را صادر میکند. در اینصورت، اعتبار قرار تأمین صادره به قوت خود باقی است.

← هرگاه متهم خود ایداع وثیقه کرده باشد، مکلف است، نسبت به تکمیل وجه قرار اقدام کند

← و چنانچه شخص ثالث از متهم کفالت نموده و یا ایداع وثیقه کرده باشد و رفع مسؤولیت خود را درخواست نکند، مکلف است نسبت به تکمیل وجه قرار اقدام کند.

← در صورتی که شخص ثالث، رفع مسؤولیت خود را درخواست کند، متهم حسب مورد، نسبت به معرفی کفیل یا وثیقه‌گذار جدید اقدام میکند.

تبصره - هرگاه متهم یا وثیقه‌گذار یا کفیل، ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ دستور ضبط بخشی از وجه قرار، معادل وجه مقرر را به صندوق دولت واریز کند، ضبط انجام نمیشود و اعتبار قرار تأمین صادره به صورت کامل به قوت خود باقی است.

**ماده ۲۳۷- صدور قرار بازداشت موقت جایز نیست، مگر در مورد جرائم زیر، که دلایل،
قرائنا و امارات کافی بر توجه اتهام به متهم دلالت کند:**

الف- جرائمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات یا قطع عضو و در جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی، جنایاتی که میزان دیه آنها ثلث دیه کامل مجنسی علیه یا بیش از آن است.

ب- جرائم تعزیری که درجه چهار و بالاتر است.

پ- جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور که مجازات قانونی آنها درجه پنج و بالاتر است.

ت- ایجاد مزاحمت و آزار و اذیت بانوان و اطفال و ظاهر، قدرتنمایی و ایجاد مزاحمت برای اشخاص که بهوسیله چاقو یا هر نوع اسلحه انجام شود.

ث- سرقت، کلاهبرداری، ارتشای، اختلاس، خیانت در امانت، جعل یا استفاده از سند معمول در صورتیکه مشمول بند (ب) این ماده نباشد و متهم دارای یک فقره سابقه محکومیت قطعی به علت ارتکاب هر یک از جرائم مذکور باشد.

تبصره - موارد بازداشت موقت الزامی، موضوع قوانین خاص، به جز قوانین ناظر بر جرائم نیروهای مسلح از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون ملغی است.

ماده ۲۳۸- صدور قرار بازداشت موقت در موارد مذکور در ماده قبل، منوط به وجود یکی از شرایط زیر است:

الف- آزاد بودن متهم موجب از بین رفتن آثار و ادلیه جرم یا باعث تبانی با متهمان دیگر یا شهود و مطلعان واقعه گردد و یا سبب شود شهود از اداء شهادت امتناع کنند.

ب- بیم فرار یا مخفی شدن متهم باشد و به طریق دیگر نتوان از آن جلوگیری کرد.

پ- آزاد بودن متهم مخل نظم عمومی، موجب به خطر افتادن جان شاکی، شهود یا خانواده آنان و خود متهم باشد.

ماده ۲۳۹-

قرار بازداشت موقت باید ←
مستدل و موجه باشد ✓
و مستند قانونی ✓
و ادله آن ✓
و حق اعتراض متهم در ✓
متن قرار ذکر شود.

ماده ۲۴۰-

← قرار بازداشت متهم باید **فوري** نزد دادستان ارسال شود.
← دادستان **مکلف** است حداکثر ظرف **پیست و چهار ساعت** نظر خود را به طور کتبی به بازپرس اعلام کند.

← هرگاه دادستان با قرار بازداشت متهم موافق نباشد:

✓ حل اختلاف با **دادگاه صالح** است
✓ و متهم **تا صدور رأی دادگاه** در این مورد که حداکثر از ۵ روز تجاوز نمی کند، بازداشت می شود.

← هرگاه علت بازداشت مرتفع شود و موجب دیگری برای ادامه آن نباشد:

- ✓ بازپرس با موافقت دادستان **فوری** از متهم رفع بازداشت میکند.

← در صورت مخالفت دادستان با تصمیم بازپرس :

- ✓ حل اختلاف با **دادگاه صالح** است.

← اگر متهم **نیز** موجبات بازداشت را مرتفع بداند:

- ✓ میتواند فک قرار بازداشت **یا تبدیل آن را از بازپرس** تقاضا کند.

✓ بازپرس به **طور فوری و حداکثر ظرف پنج روز** به طور مستدل راجع به درخواست متهم اظهارنظر میکند.

✓ در صورت رد درخواست، مراتب در پرونده ثبت **و قرار رد به متهم ابلاغ میشود** و متهم میتواند **ظرف ده روز** به آن اعتراض کند.

- ✓ متهم در **هر ماه فقط یکبار** میتواند این درخواست را مطرح کند.

⇨ نکته: مرجع رسیدگی به اعتراض؛ دادگاه صالح در خصوص اصل اتهام می باشد.

← هرگاه در جرائم موضوع بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون تا **دو**

ماه و در سایر جرائم تا **یک ماه** به علت **صدور قرار تأمین**، متهم در بازداشت بماند **و**

پرونده اتهامی او منتهی به تصمیم نهائی در **دادسرا** نشود:

- ✓ بازپرس **مکلف** به فک **یا تخفیف قرار تأمین** است.

⇨ اگر علل موجهی برای بقای قرار وجود داشته باشد:

- با ذکر علل مذبور، قرار، ابقاء و مراتب به متهم ابلاغ میشود.

○ متهم میتواند از این تصمیم **ظرف ده روز** از تاریخ ابلاغ به **دادگاه صالح** اعتراض کند.

⇨ فک **یا تخفیف قرار بدون نیاز به موافقت دادستان** انجام میشود.

و ابقاء تأمین باید به تأیید دادستان برسد ✓

و در صورت مخالفت دادستان: ✓

- حل اختلاف با **دادگاه صالح** است.

← فک، تخفیف، یا ابقاء بازداشت موقت:

باید به تأیید دادستان برسد ✓

و در صورت مخالفت دادستان: ✓

- حل اختلاف با **دادگاه صالح** است

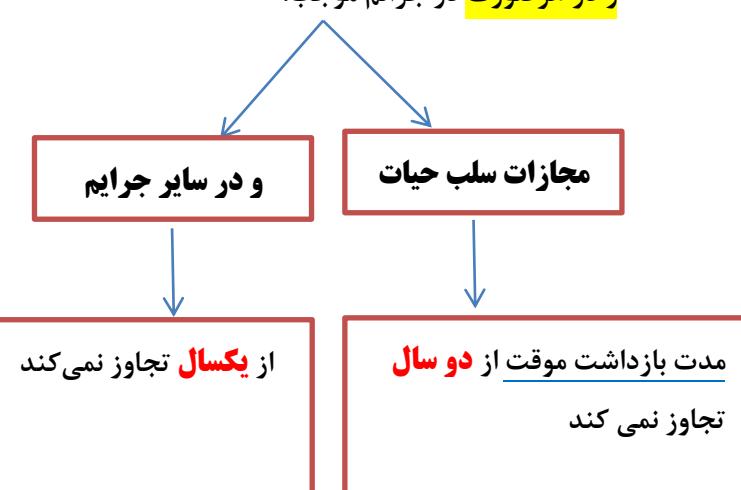
← هرگاه بازداشت متهم ادامه باید مقرر این ماده، حسب مورد، هر دو ماہ یا هر یک ماه

اعمال میشود.

← به هر حال، مدت بازداشت متهم نباشد:

از حداقل مجازات حبس مقرر در قانون برای آن جرم تجاوز کند ✓

و در هر صورت در جرائم موجب: ✓

تبصره ۱ - نصاب حداکثر مدت بازداشت، شامل مجموع قرارهای صادره در دادسرا و دادگاه است و سایر قرارهای منتهی به بازداشت متهم را نیز شامل میشود.

تبصره ۲ - تکلیف بازپرس به اظهارنظر درباره درخواست متهم، موضوع ماده (۲۴۱) این قانون، در صورتی است که وفق این ماده، نسبت به قرار اظهارنظر نشده باشد.

ماده ۲۴۳-

← بازپرس میتواند در تمام مراحل تحقیقات با رعایت مقررات این قانون:

- ✓ قرار تأمین صادره را **تشدید کند یا تخفیف دهد.**

تبصره- تشدید یا تخفیف قرار تأمین:

- ✓ اعم از تبدیل نوع قرار یا تغییر مبلغ آن است.

ماده ۲۴۴- مهم

← دادستان در جریان تحقیقات مقدماتی **با** بیش از تنظیم کیفرخواست میتواند:

- ✓ تشدید یا تخفیف تأمین را **از بازپرس** درخواست کند.

✓ هرگاه بین بازپرس و دادستان موافقت حاصل نشود:

- پرونده برای رفع اختلاف به **دادگاه** ارسال میشود.
- و بازپرس طبق نظر دادگاه اقدام میکند.

← بس از تنظیم کیفرخواست نیز دادستان میتواند:

- ✓ حسب مورد **از دادگاه رکه پرونده در آن مطرح است**، درخواست تشدید یا تخفیف تأمین کند.

← متهم نیز میتواند:

- ✓ تخفیف تأمین را درخواست کند.

← تقاضای فر جامخواهی نسبت به حکم:

مانع از آن نیست که دادگاه صادرکننده حکم، به این درخواست رسیدگی کند.

← در صورت رد درخواست:

- مراتب رد در پرونده ثبت میشود.

- تصمیم دادگاه در این موارد **قطعی** است.

تبصره ۱- تقاضای دادستان **با** متهم به شرح مقرر در این ماده، در مورد تشدید یا تخفیف:

- ✓ نمیتواند **بیش از یکبار** مطرح شود.

تبصره ۲- چنانچه به نظر دادگاه، قرار تأمین صادره متناسب نباشد:

✓ نسبت به تخفیف یا تشدید آن اتخاذ تصمیم می‌نماید.

❷ **نکته:** از آنجایی که در غیر بازداشت موقت، در مواردی که بازپرس راساً سایر قرار های تأمین را شدید یا خفیف می‌کند، نیازی به تایید نظر دادستان وجود ندارد مگر اینکه دادستان طبق ماده ۲۴۴، پیش از تنظیم کیفرخواست، تشدید یا تخفیف قرار تأمین از هر نوعی را از بازپرس درخواست کند که در صورت مخالفت بازپرس، همان طور که گفته شد، حل اختلاف در دادگاه صالح به عمل می‌آید.^۱

ماده ۲۴۵- دادگاه صالح موضوع مواد (۲۴۰)، (۲۴۲) و (۲۴۴) این قانون مکلف است :

✓ در وقت فوق العاده به اختلاف دادستان و بازپرس یا اعتراض متهم رسیدگی نماید.

✓ تصمیم دادگاه قطعی است.

ماده ۲۴۶-

← **۱ در مواردی که پرونده متهم در دادگاه مطرح شده^۲ و از متهم قبل از تأمین أخذ نشده**

یا^۳ تأمین قبلی منتفی شده باشد:

✓ **دادگاه، خود یا** به تقاضای دادستان و با رعایت مقررات این قانون، قرار

تأمین **با** نظارت قضائی، صادر می‌کند.

✓ **چنانچه تصمیم دادگاه منتهی به صدور قرار بازداشت موقت شود:**

○ این قرار، طبق مقررات این قانون، قابل اعتراض در **دادگاه**

تجددنظر استان است.

^۱ قانون پار آینین دادرسی کیفری چتر دانش

بازرس میتواند متناسب با جرم ارتکابی، علاوه بر صدور قرار تأمین، قرار نظارت

قضائی را که شامل یک یا چند مورد از دستورهای زیر است، برای مدت معین صادر کند:

- الف - معرفی نوبه‌ای خود به مراکز یا نهادهای تعیین شده توسط بازرس
- ب - منع رانندگی با وسایل نقلیه موتوری
- پ - منع اشتغال به فعالیت‌های مرتبط با جرم ارتکابی
- ت - ممنوعیت از نگهداری سلاح دارای مجوز
- ث - ممنوعیت خروج از کشور

تبصره ۱ - در حواله تعزیزی درجه هفت و هشت:

- در صورت ارائه تضمین لازم برای جبران خسارات وارد، ✓
- مقام قضائی میتواند فقط به صدور قرار نظارت قضائی اکتفاء کند. ✓

تبصره ۲

قرارهای موضوع این ماده **ظرف ۵۰ روز** قابل اعتراض در **دادگاه صالح** است.

چنانچه این قرار توسط دادگاه صادر شود:

- ✓ ظرف **۵۰ روز**، قابل اعتراض در **دادگاه تجدیدنظر استان** می‌باشد.

مدت اعتبار قرار منع خروج از کشور:

- ✓ شش ماه و قابل تمدید است.
- در صورتیکه مدت مندرج در دستور منع خروج منقضی شود:
- این دستور **خود به خود** منتفی است و مراجع مربوط نمی‌تواند مانع از خروج شوند.

-۲۴۹ ماده

در صورت صدور قرار منوعیت از نگهداری سلاح دارای مجوز:

- ✓ سلاح و پروانه مربوط أخذ و به یکی از محلهای مجاز نگهداری سلاح تحويل میشود
- ✓ و بازپرس مراتب را به مرجع صادرکننده پروانه اعلام میکند.

-۲۵۰ ماده

قرار تأمین و نظارت قضائی باید مستدل و موجه و بانواع و اهمیت جرم، شدت مجازات، ادله و اسباب اتهام، احتمال فرار یا مخفی شدن متهم و از بین رفتن آثار جرم، سابقه متهم، وضعیت روحی و جسمی، سن، جنس، شخصیت و حیثیت او متناسب باشد.

تبصره - أخذ تأمین نامتناسب موجب محکومیت انتظامی از درجه چهار به بالا است.

ماده ۲۵۱ - مهم

قرار تأمین و نظارت قضائی لغو میشود.

مشروط بر اینکه متهم یا محکوم علیه در مواعده مقرر حاضر شود یا پس از آن حاضر و عذر موجه خود را اثبات کند، با شروع به اجرای حبس و تبعید یا اقامت اجباری و با اجرای کامل سایر مجازاتها و یا صدور قرارهای منع و موقوفی و تعليق تعقیب، تعليق اجرای مجازات و مختومه شدن پرونده به هر کیفیت،

هرگاه متهم یا محکوم علیه در مواعده مقرر حاضر شود، یا پس از آن حاضر و عذر موجه خود را اثبات کند، با شروع به اجرای حبس و تبعید یا اقامت اجباری و با اجرای کامل سایر مجازاتها و یا صدور قرارهای منع و موقوفی و تعليق تعقیب، تعليق اجرای مجازات و مختومه شدن پرونده به هر کیفیت،

با شروع به اجرای حبس و تبعید یا اقامت اجباری و با اجرای کامل سایر مجازاتها و یا صدور قرارهای منع و موقوفی و تعليق تعقیب، تعليق اجرای مجازات و مختومه شدن پرونده به هر کیفیت

**نکته: موارد ملتفی
الاثر شدن قرار تأمین
و نظارت قضائی:**

تبصره- در صورت الغاء قرار تأمین یا نظارت قضائی:

این امر بلا فاصله به مراجع مربوط اعلام میشود. ✓

-۲۵۲ ماده

شیوه اجرای قرارهای نظارت و بندهای (ج) و (ج) ماده (۲۱۷) این قانون، به موجب آیین نامه‌ای است که ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌اجراء شدن این قانون توسط وزرای دادگستری و کشور تهیه میشود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

-۲۵۳ ماده

در صورتی که متهم دستورهای مندرج در قرار نظارت قضائی را رعایت نماید:

بنا به درخواست وی که باید به تأیید دادستان برسد و با پیشنهاد دادستان، دادگاه میتواند با رعایت مقررات قانونی در مجازات وی تحفیف دهد. ✓

-۲۵۴ ماده

هرگاه متهم از احرای قرار نظارت قضائی که توأم با قرار تأمین صادر شده است، تخلف کند:

قرار نظارت لغو و قرار تأمین، تشدید میشود ✓

و در صورت تخلف متهم از احرای قرار نظارت مستقل:

قرار صادره به قرار تأمین متناسب تبدیل می‌گردد. ✓

مفاد این ماده در حین صدور قرار نظارت قضائی، به متهم، تفهیم می‌شود. ✓

تبصره- در اجرای این ماده نمیتوان قرار صادره را به قرار بازداشت موقت تبدیل کرد.

ماده ۲۵۵-

← اشخاصی که در جریان تحقیقات مقدماتی و دادرسی به هر علت بازداشت میشوند و

از سوی مراجع قضائی، حکم برائت یا قرار منع تعقیب در مورد آنان صادر شود:

✓ میتوانند با رعایت ماده (۱۴) این قانون خسارت ایام بازداشت را از دولت

مطلوبه کنند.

ماده ۲۵۶-

← در موارد زیر شخص بازداشت شده مستحق جبران خسارت نیست:

الف- بازداشت شخص، ناشی از خودداری در ارائه استاد، مدارک و ادله بی‌گناهی خود باشد.

ب- به منظور فراری دادن مرتكب جرم، خود را در مظان اتهام و بازداشت قرار داده باشد.

پ- به هر جهتی به ناحق موجبات بازداشت خود را فراهم آورده باشد.

ت- همزمان به علت قانونی دیگر بازداشت باشد.

ماده ۲۵۷-

← شخص بازداشت شده باید ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی حاکی از بی‌گناهی خود:

✓ درخواست جبران خسارت را به کمیسیون استانی، مشکل از سه نفر از

قضات دادگاه تجدیدنظر استان

به انتخاب رئیس قوه قضائیه تقدیم کند.

✓ کمیسیون در صورت احراز شرایط مقرر در این قانون، حکم به پرداخت

خسارت صادر میکند.

✓ در صورت رد درخواست، این شخص میتواند ظرف **بیست روز** از تاریخ ابلاغ،

اعتراض خود را به کمیسیون موضوع ماده (۲۵۸) این قانون اعلام کند.

ماده ۲۵۸-

← رسیدگی به اعتراض شخص بازداشت شده:

✓ در کمیسیون ملی جبران خسارت مشکل از رئیس دیوان عالی کشور یا یکی از معاونان وی

و دو نفر از قضات دیوان عالی کشور به انتخاب رئیس، قوه قضائیه به عمل می‌آید.

✓ رأی کمیسیون **قطعی** است.

۲۵۹ ماده -

جبران خسارت موضوع ماده (۲۵۵) این قانون بر عهده **دولت** است
و در صورتیکه بازداشت ^۱ بواثر اعلام مغرضانه جرم, ^۲ شهادت کذب و یا ^۳ قصیر مقامات قضائی, باشد:
○ دولت پس از جبران خسارت میتواند به مسئول اصلی، مراجعه کند.

۲۶۰ ماده -

به منظور پرداخت خسارت موضوع ماده (۲۵۵) این قانون، صندوقه، در وزارت دادگستری تأسیس میشود که بودجه آن هر سال از محل بودجه کل کشور تأمین میگردد. این صندوق زیر نظر وزیر دادگستری اداره میشود و **اجرای آراء صادر از کمیسیون بر عهده وی است**.

۲۶۱ ماده - شیوه رسیدگی و اجرای آراء کمیسیون های موضوع مواد (۲۵۷) و (۲۵۸) این قانون، به موجب آیین نامه ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازما لجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری تهیه میشود و به تصویب رئیس قوه قضائیه میرسد.

فصل هشتم - اقدامات بازپرس و دادستان پس از ختم تحقیقات

۲۶۲ ماده -

← بازپرس یس از یابان تحقیقات **و** در صورت وجود دلایل کافی، بر وقوع جرم، به متهم یا وکیل وی اعلام میکند که برای برائت یا کشف حقیقت هر اظهاری دارد به عنوان آخرین دفاع بیان کند.

← هرگاه متهم یا وکیل وی در آخرین دفاع، مطلبی اظهار کند یا مدرکی ابراز نماید که در کشف حقیقت یا برائت مؤثر باشد، بازپرس **مکلف** به رسیدگی، است.

۲۶۳ ماده -

← در صورتی که متهم یا وکیل وی برایأخذ آخرین دفاع احضار شود و هیچ یک از آنان بدون اعلام عذر موجه، حضور نیابد:

بدونأخذ آخرین دفاع، اتخاذ تصمیم میشود. ✓

ماده ۲۶۴-

پس از انجام تحقیقات لازم و اعلام کفايت و ختم تحقیقات، بازپرس مکلف است:
به صورت مستدل و مستند، عقیده خود را **حداکثر ظرف پنج روز** در قالب قرار مناسب،
اعلام کند.

ماده ۲۶۵-

← چنانچه دادستان تحقیقات بازپرس را کامل نداند:

- ✓ صرفاً مواردی را که برای کشف حقیقت لازم است به تفصیل و بدون هرگونه ابهام در پرونده درج میکند و تکمیل آن را میخواهد.
- ✓ در این صورت، بازپرس **مکلف** به انجام این تحقیقات است.

تبصره - هرگونه درخواست تکمیل تحقیقات که برای کشف حقیقت لازم نباشد:

- ✓ موجب محکومیت انتظامی تا درجه سه است.

⇨ **نکته**: در نقص تحقیقات بازپرس، امکان تحقق اختلاف بین دادستان و بازپرس وجود نداشته و بازپرس مکلف به تبعیت از نظر دادستان است.

← در صورت موافقت دادستان با قرار بازپرس، در خصوص:

- ✓ بازپرس مراتب را به طرفین ابلاغ میکند
- ✓ در اینصورت، قرار تأمین و قرار نظارت قضائی ملغی میگردد
- ✓ و چنانچه مতهم بازداشت باشد،
بلافاصله آزاد میشود.
- ✓ قاضی مربوط مکلف است از قرار تأمین
مأخذده رفع اثر نماید.

ماده ۲۶۸-

در صورتی که عقیده دادستان و بازپرس بر حلب متهم به دادرسی باشد: ←
✓ دادستان ظرف **دو روز** با صدور کیفرخواست، از طریق شعبه بازپرسی
بلافاصله پرونده را به **دادگاه صالح** ارسال میکند.

ماده ۲۶۹-

در هر مورد که دادستان با عقیده بازپرس **مخالف باشد** و بازپرس بر عقیده خود **اصرار کند**: ←
✓ پرونده برای حل اختلاف، به **دادگاه صالح** ارسال
✓ و طبق تصمیم دادگاه عمل میشود.

ماده ۲۷۰-

علاوه بر موارد مقرر در این قانون، قرارهای بازپرس در موارد زیر قابل اعتراض است: ←

- الف - قرار منع و موقوفی تعقیب و اناطه به تقاضای شاکی
ب - قرار بازداشت موقت، ابقاء و تشدید تأمین به تقاضای متهم
پ - قرار تأمین خواسته به تقاضای متهم

تصویه - مهلت اعتراض به قرارهای قابل اعتراض برای اشخاص مقیم ایران **۵ روز** و برای
افراد مقیم خارج از کشور **یک ماه** از تاریخ ابلاغ است.

ماده ۲۷۱-

با دادگاهی است
که صلاحیت
رسیدگی به آن
اتهام را دارد

مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس

و رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به قرارهای قابل اعتراض

چنانچه دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری یک در حوزه قضائی دادسرا تشکیل نشده باشد: ←
✓ دادگاه کیفری دو محل، صالح به رسیدگی است.

ماده ۲۷۲-

حل اختلاف با دادگاه

کیفری دویی است که دادسرا در معیت آن انجام وظیفه می‌کند.

۱. صلاحیت،

در صورت اختلاف دادستان و بازپرس در

۲. نوع جرم

یا مصادیق قانونی آن

ماده ۲۷۳-

حل اختلاف بین بازپرس و دادستان و رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به

قرارهای قابل اعتراض:

✓ در جلسه فوق العاده دادگاه صورت می‌گیرد.

✓ تصمیم دادگاه در این خصوص **قطعی است، مگر** در مورد قرارهای منع یا موقوفی تعقیب در جرائم موضوع بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون که در صورت تأیید، این قرارها مطابق مقررات قابل تجدیدنظر است.

ماده ۳۰۲ - به جرائم زیر در دادگاه کیفری یک رسیدگی می‌شود:

الف - جرائم موجب مجازات سلب حیات

ب - جرائم موجب حبس ابد

پ - جرائم موجب مجازات قطع عضو و جنایات عمدى عليه تمامیت جسمانی با میزان ثلث دیه کامل یا بیش از آن

ت - جرائم موجب مجازات تعزیری درجه چهار و بالاتر

← دادگاه در صورتی که اعتراض شاکی به قرار منع با موقوفی تعقیب را موجه بداند:

- ✓ آن را نقض و قرار جلب به دادرسی صادر میکند.

← در مواردی که به نظر دادگاه، تحقیقات دادسرای کامل نباشد:

✓ بدون نقض قرار میتواند تکمیل تحقیقات را از دادسرای خواهد **با** خود اقدام

به تکمیل تحقیقات کند.

- ✓ موارد نقص تحقیق باید به تفصیل و بدون هرگونه ابهام در تصمیم دادگاه قید شود.
- ✓ در صورت نقض قرار اناطه توسط دادگاه، بازپرس تحقیقات خود را ادامه میدهد.

← هرگاه پرونده برای تکمیل تحقیقات به دادسرای اعاده شود:

- ✓ دادسرای مربوط با انجام تحقیقات مورد نظر دادگاه، بدون صدور قرار، مجدداً پرونده را به دادگاه ارسال میکند
- ✓ و اگر در تحقیقات مورد نظر دادگاه ابهامی بیابد، مراتب را برای رفع ابهام از دادگاه استعلام میکند.

← در صورت نقض قرار منع تعقیب و صدور قرار جلب به دادرسی توسط دادگاه:

✓ **بازپرس** مکلف است:

- ۱ متهم را حضار
- ۲ موضوع اتهام را به او تفهیم کند
- ۳ و باأخذ آخرین دفاع
- ۴ و تأمین مناسب از وی، پرونده را به دادگاه ارسال نماید.

-۲۷۷ ماده

← در صورت نقض قرار موقوفی تعقیب:

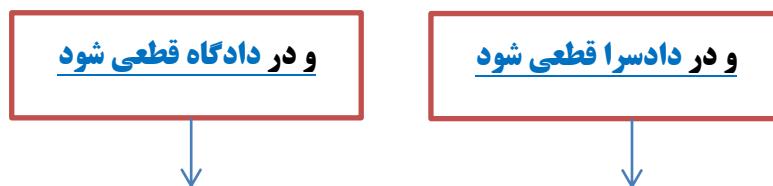
✓ بازپرس مطابق مقررات و صرفنظر از جهتی که علت نقض قرار موقوفی تعقیب است، به پرونده رسیدگی و با انجام تحقیقات لازم، تصمیم مقتضی اتخاذ میکند.

-۲۷۸ ماده

← هرگاه به علت جرم نبودن عمل ارتکابی، قرار منع تعقیب صادر و به هر دلیل قطعی شود:

✓ نمی توان بار دیگر متهم را به همان اتهام تعقیب کرد. (در اینجا قرار منع تعقیب از اعتبار امر مختومه به صورت مطلق برخوردار است)

← هرگاه به علت فقدان یا عدم کفایت دلیل، قرار منع تعقیب صادر: (در اینجا قرار منع تعقیب از اعتبار امر مختومه نسبی برخوردار است)

نمی توان بار دیگر متهم را به همان اتهام تعقیب کرد - مگر پس از یس از کشف دلیل جدید - به درخواست دادستان - می توان او را برای یکبار - با اجازه دادگاه صالح برای رسیدگی به اتهام، تعقیب کرد.

در صورتی که دادگاه، تعقیب مجدد را تجویز کند، بازپرس مطابق مقررات رسیدگی می کند.

نمی توان بار دیگر متهم را به همان اتهام تعقیب کرد - مگر پس از کشف دلیل جدید - که در این صورت، با نظر دادستان - برای یکبار قابل تعقیب است

ماده ۲۷۹- در کیفرخواست موارد زیر قید میشود:

- الف - مشخصات متهم، شامل نام، نام خانوادگی، نام پدر، شهرت، سن، شغل، شماره ملی، شماره شناسنامه، تابعیت، مذهب، محل اقامت و وضعیت تأهل او
- ب - آزاد، تحت قرار تأمین یا نظارت قضائی بودن متهم و نوع آن و یا بازداشت بودن وی با قید علت و تاریخ شروع بازداشت
- پ - نوع اتهام، تاریخ و محل وقوع جرم اعم از بخش، دهستان، روستا، شهر، ناحیه، منطقه، خیابان و کوچه
- ت - ادلہ انتساب اتهام
- ث - مستند قانونی اتهام
- ج - سابقه محکومیت مؤثر کیفری متهم
- چ - خلاصه پرونده شخصیت یا وضعیت روانی متهم

تبصره - هرگاه در صدور کیفرخواست، سهو قلم یا اشتباه بین صورت گیرد:

- تا پیش از ارسال به دادگاه، دادستان آن را اصلاح میکند.
- و پس از ارسال کیفرخواست به دادگاه، موارد اصلاحی آن را به دادگاه اعلام میکند.

ماده ۲۸۰

← عنوان اتهامی که در کیفرخواست ذکر میشود، مانع از تعیین عنوان صحیح قانونی
توسط دادگاه نیست.

← در صورتیکه مجموع اعمال ارتکابی متهم در نتیجه تحقیقات دادسرا روشن باشد و
دادگاه فقط عنوان اتهام را نادرست تشخیص دهد:

✓ مکلف است اتهام بدرید را به متهم تفوییم، تا از اتهام انتسابی مطابق مقررات دفاع
کند و سپس مبادرت به صدور رأی نماید.

-۲۸۱ ماده

هر گاه قبل از ارسال پرونده به دادگاه، موجبی برای آزادی متهم یا تبدیل قرار تأمین به وجود آید، دادسرا با رعایت مقررات قانونی اقدام میکند.

-۲۸۲ ماده

← دادستان نمیتواند پس از ارسال پرونده به دادگاه از **اصل اتهام یا ادله آن عدول و بر**

این اساس کیفرخواست را مسترد یا اصلاح کند و **فقط میتواند** دلایل جدید له یا علیه متهم را که کشف یا حادث میشود به دادگاه اعلام کند.

MADDE - ۲۸۳ عدول از کیفر خواست

← پس از صدور کیفرخواست و قبل از ارسال به دادگاه، هرگاه شاکی :

در جرائم غیرقابل گذشت

در جرائم قابل گذشت

✓ رضایت قطعی خود را اعلام کند،
✓ دادستان در صورت فراهم بودن
شرايط صدور **قرار تعليق تعقيب**،
میتواند از کیفرخواست عدول و
تعقیب را معلق کند
✓ و در صورتیکه در نتیجه رضایت
شاکی **نوع مجازات تغيير کند**،
دادستان از کیفرخواست قبلی عدول
و بر این اساس کیفرخواست جدید
 الصادر میکند.

✓ رضایت قطعی خود را به دادستان
اعلام کند،
✓ در صورت وجود پرونده در دادسرا،
✓ دادستان از کیفرخواست عدول
میکند.
✓ در این صورت، **قرار موقوفی تعقيب**
توسط بازپرس صادر میشود.

-۲۸۴ ماده

- ✓ در صورت انتساب اتهامات متعدد به متهم که رسیدگی به آنها در صلاحیت ذاتی دادگاههای مختلف است:
- ✓ کیفر خواست جداگانه خطاب به هر یک از دادگاههای صالح صادر میشود.

فصل نهم - تحقیقات مقدماتی جرائم اطفال و نوجوانان

-۲۸۵ ماده

← در معیت دادگاه اطفال و نوجوانان و در محل آن:

- ✓ شعبهای از دادسرای عمومی و انقلاب با عنوان **دادسرای ویژه نوجوانان**
- ✓ به سپرستی یکی از معاونان دادستان و با حضور یک یا چند بازپرس، تشکیل میشود.
- ← **تحقیقات مقدماتی جرائم افراد پانزده تا هجده سال** به جز جرائم موضوع مواد (۳۰۶) و (۳۴۰) این قانون که به طور مستقیم از سوی دادگاه صورت می‌گیرد، در این دادسرا به عمل می‌آید.

- تبصره ۱

← **تحقیقات مقدماتی تمامی جرائم افراد زیر پانزده سال:**

- ✓ به طور مستقیم در **دادگاه اطفال و نوجوانان** به عمل می‌آید
- ✓ و دادگاه مذکور کلیه وظایفی را که طبق قانون بر عهده ضابطان دادگستری و دادسرا است انجام می‌دهد.

در جرائم مشهود، هرگاه مرتكب، طفل یا نوجوان باشد:

- ✓ ضابطان دادگستری مکلفند نسبت به حفظ آلات، ادوات، آثار، علائم و دلایل جرم اقدام نمایند،
- ✓ لکن اجازه تحقیقات مقدماتی از طفل یا نوجوان را ندارند
- ✓ و در صورت دستگیری وی، موظفند متهم را حسب مورد، فوری به دادسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان تحويل دهند.
- ✓ انقضاء وقت اداری و نیز ایام تعطیل مانع از رجوع به دادسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان نیست.

ماده ۲۸۶- علاوه بر موارد مذکور در ماده (۳۰۲) این قانون، **در جرائم تعزیری درجه پنج و شش** نیز، تشکیل پرونده شخصیت در مورد اطفال و نوجوانان توسط **دادسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان الزامی** است.

۱. جرائم موجب مجازات سلب حیات
۲. جرائم موجب حبس ابد
۳. جرائم موجب مجازات قطع عضو و جنایات عمدى علیه تمامیت جسمانی با میزان ثلث دیه کامل یا بیش از آن
۴. جرائم موجب مجازات تعزیری درجه چهار و بالاتر
۵. جرائم سیاسی و مطبوعاتی
۶. در جرایم تعزیری درجه پنج و شش

نکته: در موارد ذیل **تشکیل پرونده شخصیت** در مورد اطفال و نوجوانان **توسط دادسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان الزامی** است:

← در جریان تحقیقات مقدماتی، مرجع قضائی حسب مورد، اطفال و نوجوانان موضوع این قانون را به والدین، اولیاء، یا سرپرست قانونی یا در صورت فقدان یا عدم دسترسی و یا امتناع از پذیرش آنان، به هر شخص حقیقی یا حقوقی که مصلحت بداند، میسپارد

← اشخاص مذکور ملتزم هرگاه حضور طفل یا نوجوان لازم باشد او را به مرجع قضائی معرفی نمایند.

← افراد پانزده تا هجده سال نیز شخصاً ملزم به معرفی خود به دادگاه میباشند.

← در صورت ضرورت، أخذ کفیل یا وثیقه نها از متهمان بالای بانزده سال امکان پذیر است.

← در صورت عجز از معرفی کفیل یا ایداع وثیقه و یا در مورد جرائم پیش‌بینی شده در ماده (۲۳۷) این قانون:

▪ دادسرای دادگاه میتواند با رعایت ماده (۲۳۸) این قانون، **قرار نگهداری موقت**

آنرا در کانون اصلاح و تقویت صادر کند.

تبصره - قرار نگهداری موقت، تابع کلیه آثار و احکام قرار بازداشت موقت است.

فصل دهم - وظایف و اختیارات دادستان کل کشور

دادستان کل کشور :

- ✓ بر کلیه دادسراهای عمومی و انقلاب و نظامی نظارت دارد
- ✓ و به منظور حسن اجرای قوانین و ایجاد هماهنگی، بین دادسراهای میتواند اقدام به بازرگانی کند و تذکرات و دستورهای لازم را خطاب به مراجع قضائی مذکور صادر نماید.
- ✓ همچنین وی بیشنهادهای لازم را به رئیس قوه قضائیه و سایر مراجع قضائی و اجرائی ذیربسط ارائه میکند.

تبصره ۱ - چنانچه دادستان کل کشور در اجرای وظایف مقرر در این فصل و سایر وظایف

قانونی خود، به موارد تخلف یا جرم برخورد نماید:

✓ حسب مورد مراتب را برای تعقیب قانونی به دادسرای انتظامی، قضات، مراجع قضائی، با

اداری، صالح اعلام میکند.

تبصره ۲ - کلیه مراجع قضائی و قضات مکلفند همکاری‌های لازم را در اعمال نظارت دادستان کل کشور انجام دهند.

-۲۸۹-

←**دادستان کل کشور می‌تواند:**

✓ انتصاب،

✓ جابه جایی

✓ و تغییر شغل و محل خدمت مقامات قضائی دادسراهای را به رئیس قوه قضائیه پیشنهاد دهد.

-۱-

←**پیشنهاد انتصاب، جابه جایی و تغییر شغل و محل خدمت دادستانهای عمومی سراسر کشور:**

✓ بس از کسب نظر موافق از دئیس کل دادگستری استان ذیربط با دادستان

کل کشور است.

-۲-

←**پیشنهاد انتصاب، جابه جایی و تغییر شغل و محل خدمت دادستانهای نظامی:**

✓ بس از کسب نظر موافق از رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح با دادستان

کل کشور است.

از طریق مراجع
ذیصلاح داخلی،
خارجی و یا
بین‌المللی
پیگیری و
ناظارت نماید.

اموال،
منافع
و مصالح ملی
و خسارت واردہ به
حقوق عمومی که
نیاز به طرح دعوا
دارد

ماده ۲۹۰ - دادستان کل کشور **مکلف** است در جرائم راجع به

ماده ۲۹۱

← در مواردی که مطابق قانون، تعقیب و رسیدگی به تخلفات مقامات و مسوولان
کشوری به عهده **دیوانعالی کشور** است:

اقدامات مقدماتی و انجام تحقیقات لازم توسط **دادسرای دیوانعالی کشور** صورت می‌گیرد.

ماده ۲۹۲

← **کلیه مراجع قضائی مکلفند** در موارد قانونی پس از اتخاذ تصمیم بر منوعیت خروج اشخاص از کشور:
✓ مراتب را به دادستانی کل کشور ارسال دارند تا از آن طریق به مراجع ذیربطر اعلام گردد.

تبصره - دادستان کل کشور در موارد انقضای مدت قانونی, منوعیت خروج از کشور اشخاص, و عدم تمدید آن توسط
مراجع مربوطه, نسبت به رفع منوعیت خروج اقدام می‌کند.

-۲۹۳ ماده

حکم قطعی، صادر شود و دادستان کل کشور ✓

حکم مذکور را خلاف بین موازین شرعی و یا
قانونی تشخیص دهد به طور مستدل از
دیوانعالی کشور درخواست نقض حکم را
می نماید.

دیوان عالی کشور در صورت پذیرش تقاضا،
رأی صادره را نقض و پرونده را جهت رسیدگی
مجدد به شعبه هم عرض دادگاه صادر کننده

حکم قطعی ارجاع می نماید

۱. حقوق عامه

۲. و دعاوی راجع به دولت،

۳. امور خیریه

۴. و اوقاف عامه

۵. و امور محجورین

۶. و غایب مفقودالاثر بی سرپرست

هرگاه در موارد

تقسیم میشود.

بخش سوم - دادگاههای کیفری، رسیدگی و صدور رأی

فصل اول - تشکیلات و صلاحیت دادگاههای کیفری

-۲۹۴ ماده

۱. دادگاه کیفری یک،

۲. دادگاه کیفری دو،

۳. دادگاه انقلاب،

۴. دادگاه اطفال و نوجوانان

۵. و دادگاههای نظامی

دادگاههای کیفری به

ماده ۲۹۵-

← دادگاه کیفری دو با حضور:

✓ رئیس یا دادرس علی‌البدل در حوزه قضائی هر شهرستان تشکیل می‌شود.

ماده ۲۹۶-

← دادگاه کیفری یک با حضور:

✓ رئیس و دو مستشار

✓ و در غیاب رئیس با حضور سه مستشار تشکیل می‌شود

✓ در این وضعیت ریاست دادگاه به عهده عضو مستشاری است که سابقه قضائی بیشتری دارد.

تبصره ۱-

← دادگاه کیفری یک در:

✓ مرکز استان و به تشخیص رئیس قوه قضائیه در حوزه قضائی شهرستان‌ها تشکیل می‌شود.

✓ در حوزه‌هایی که این دادگاه تشکیل نشده است، به جرائم موضوع صلاحیت آن:

▪ در نزدیکترین دادگاه کیفری یک در حوزه قضائی آن استان رسیدگی می‌شود.

تبصره ۲-

← دادرس علی‌البدل حسب مورد می‌تواند به جای رئیس یا مستشار انجام وظیفه کند.

← همچنین با انتخاب رئیس کل دادگستری استان، عضویت مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر در دادگاه کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند بلامانع است.

تبصره ۳

← دادگاههای کیفری استان و عمومی جزائی موجود به ترتیب به دادگاههای کیفری یک و دو تبدیل می‌شوند.

← جرائمی که تا تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون در دادگاه ثبت شده است، از نظر صلاحیت رسیدگی تابع مقررات زمان ثبت است

← و سایر مقررات رسیدگی طبق این قانون در همان شعب مرتبط انجام می‌شود. این تبصره درمورد دادگاه انقلاب و دادگاههای نظامی نیز جاری است.

ماده ۲۹۷

← دادگاه انقلاب برای رسیدگی به جرائم موجب مجازات مندرج در بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون با حضور رئیس و دو مستشار تشکیل می‌شود.

← دادگاه برای رسیدگی به سایر موضوعات با حضور رئیس یا دادرس علی‌البدل یا توسط یک مستشار تشکیل می‌شود.

تبصره - مقررات دادرسی دادگاه کیفری یک به شرح مندرج در این قانون در دادگاه انقلاب، در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند جاری است.

ماده ۲۹۸

← دادگاه اطفال و نوجوانان با حضور :

- ✓ یک قاضی و دو مشاور تشکیل می‌شود.
- ✓ نظر مشاوران، مشورتی، است.

-تبصره-

← در هر حوزه قضائی شهرستان یک یا چند شعبه دادگاه اطفال و نوجوانان بر حسب نیاز تشکیل میشود.

← تا زمانی که دادگاه اطفال و نوجوانان در محلی تشکیل نشده است، به کلیه جرائم اطفال و نوجوانان به جز جرائم مشمول ماده (۳۱۵) این قانون، در شعبه دادگاه کیفری دو یا دادگاهی که وظایف آن را انجام میدهد رسیدگی میشود.

-۲۹۹ ماده-

← در صورت ضرورت به تشخیص رئیس قوه قضائیه در حوزه بخش، دادگاه عمومی بخش تشکیل میشود. این دادگاه به تمامی جرائم در صلاحیت دادگاه کیفری دو رسیدگی میکند.

تبصره ۱ - به تشخیص رئیس قوه قضائیه، تشکیل دادگاه عمومی بخش در شهرستان های جدید که به لحاظ قلت میزان دعاوی حقوقی و کیفری، ضرورتی به تشکیل دادگستری نباشد بلامانع است.

تبصره ۲ - به تشخیص رئیس قوه قضائیه، در حوزه قضائی بخش هایی که به لحاظ کثرت میزان دعاوی حقوقی و کیفری، ضرورت ایجاب میکند، تشکیل دادگستری با همان صلاحیت و تشکیلات دادگستری شهرستان بلامانع است.

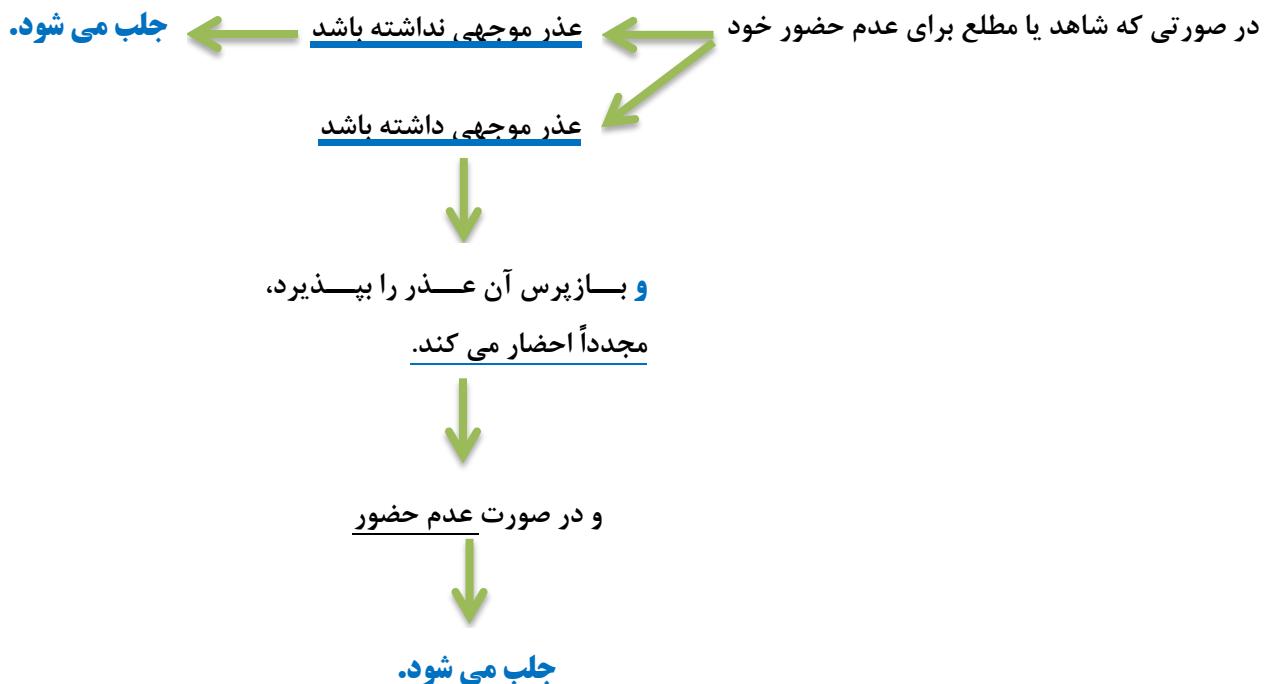
← در تمامی جلسات دادگاههای کیفری دو:

- ✓ دادستان یا معاون او یا یکی از دادیاران به تعیین دادستان میتوانند برای دفاع از کیفرخواست حضور یابند،
- ✓ مگر اینکه دادگاه حضور این اشخاص را ضروری تشخیص دهد که در این مورد و در تمامی جلسات دادگاه کیفری یک، حضور دادستان یا نماینده او الزامی است،
- ✓ لکن عدم حضور این اشخاص موجب توقف رسیدگی نمیشود مگر آنکه دادگاه حضور آنان را الزامی بداند.

نکات مهم و آزمونی مواد فوق

بازپرس مکلف است در
حين انعام تحقیقات،
دستور تشکیل پرونده
شخصیت متهم را به واحد
مددکاری اجتماعی صادر
نماید

در جرائمی
که مجازات
قانونی آنها :
سلب حیات ✓
قطع عضو، ✓
حبس ابد ✓
و یا تعزیر درجه چهار و بالاتر است ✓
و همچنین در جنایات عمدى علیه
تمامیت جسمانی که میزان دیه
آنها ثلث دیه کامل مجنسی علیه یا
بیش از آن است،

۳. در صورتیکه شاهد یا مطلع از نیروهای مسلح باشد:

✓ باید حداقل بیست و چهار ساعت پیش از تحقیق یا جلسه محاکمه از طریق فرمانده یا رئیس او دعوت شود.

✓ فرمانده یا رئیس مربوط مکلف است پس از وصول دستور مقام قضائی، شخص احضار شده را در موقع مقرر بفرستد

۴. تحقیق و بازجویی از شهود و مطلعان قبل از رسیدگی، در دادگاه، غیرعلنی است.

۵. بازپرس از هر یک از شهود و مطلعان جداگانه و بدون حضور متهم تحقیق میکند.

۶. تفہیم اتهام به کسی که به عنوان متهم احضار نشده از قبیل شاهد یا مطلع منوع است.

 و چنانچه این شخص پس از تحقیق در مطان اتهام قرار گیرد:
▪ باید طبق مقررات و به عنوان متهم برای وقت دیگر احضار شود.

۷. در ۳ مورد ذیل بازپرس در محل حضور می‌باید و مبادرت به تحقیق می‌کند.

در صورتی که شاهد یا مطلع به علی از قبیل بیماری یا کهولت سن نتواند حاضر شود .

 تعداد شهود یا مطلعان، زیاد و در یک یا چند محل باشند .

 و همچنین هرگاه اهمیت و فوریت امر اقتضاء کند .

بازپرس در محل حضور میباید و مبادرت به تحقیق میکند.

۸. برای اتهامات متعدد متهم:

✓ قرار تأمین واحد صادر میشود،

✓ مگر آنکه رسیدگی به جرائم ارتکابی در صلاحیت ذاتی دادگاه های مختلف

باشد که در این صورت برای اتهامات موضوع صلاحیت هر دادگاه، قرار تأمین متناسب و مستقل صادر میشود.

.۹

← **مبلغ وجه التزام، وجه الكفاله و وثيقه :**

✓ نباید در هر حال از خسارت وارد به بزهديده کمتر باشد.

← **در مواردی که دیه یا خسارت زیاندیده از طريق سمه قابل حیران است:**

✓ بازپرس بالحظ مبلغ قابل پرداخت از سوی بيمه قرار تأمین متناسب صادر میکند

۱۰. در صورتیکه متهم بخواهد به جای معرفی کفیل، وثیقه بسپارد:

✓ بازپرس **مکلف** به قبول آن و تبدیل قرار است.

✓ در این صورت متهم میتواند در هر زمان با معرفی کفیل، آزادی وثیقه را تقاضا کند.

۱۱. کفالت شخصی پذیرفته میشود که :

✓ ملائت او به تشخیص بازپرس برای پرداخت وجه الكفاله محل تردید نباشد.

۱۲. چنانچه بازپرس ملأت کفیل را احراز نکند:

✓ مراتب را فوري به نظر **دادستان** میرساند.

✓ دادستان موظف است در همان روز، رسیدگی و در این باره اظهارنظر کند.

✓ تشخیص دادستان برای بازپرس **الزمی** است.

✓ در صورت تأیید نظر بازپرس توسط دادستان **مراتب در یرونده درج** میشود.

۱۳. پذیرش کفالت اشخاص حقوقی با رعایت مقررات این ماده **بلامانع** است.

۱۴. متهمی که در مورد او قرار کفالت یا وثیقه صادر میشود:

✓ تا معرفی کفیل یا سپردن وثیقه به **بازداشتگاه معرفه** میگردد؛

✓ اما در صورت بازداشت، متهم میتواند تا مدت **۵ روز از تاریخ ابلاغ** قرار بازپرس، نسبت به^۱

اصل قرار منتهی به بازداشت یا عدم پذیرش کفیل یا وثیقه اعتراض کند.

⇨ نکته: این اعتراض در **دادگاه صالح** به عمل می آید.

. ۱۵

⇨ کفیل یا وثیقه‌گذار در هر مرحله از تحقیقات و دادرسی با معرفی و تحويل متهم

میتواند، حسب مورد، رفع مسؤولیت یا آزادی وثیقه خود را از مرجعی که پرونده در آنجا مطرح است درخواست کند.

⇒ مرجع مذبور مکلف است بلافاصله مراتب رفع مسؤولیت یا آزادی وثیقه را فراهم نماید.

-۲۲۹. ماده ۱۶

⇒ خواستن متهم از کفیل یا وثیقه‌گذار :

✓ جز در موردی که حضور متهم برای تحقیقات، دادرسی، و با اجرای حکم ضرورت دارد، منوع است.

تبصره - تخلف از مقررات این ماده موجب **محکومیت انتظامی تا درجه چهار** است.

۱۷. دیه با رعایت مقررات مربوط و ضرر و زبان محکوم‌له، در صورتی از مبلغ وثیقه یا وجه الکفاله کسر می‌شود :

۴. که امکان وصول آن از بیمه میسر نباشد
۵. و محکوم‌علیه حاضر نشود و وثیقه‌گذار یا کفیل هم، او را طبق مقررات حاضر ننموده
۶. و عذر موجهی هم نداشته باشد.

۱۸. در صورت **فوت** کفیل یا وثیقه‌گذار :

✓ قرار قبولی کفالت یا وثیقه منتفی است

.۱۹

⇒ قرار بازداشت متهم باید **فوری** نزد **دادستان** ارسال شود.

⇒ دادستان مکلف است حداقل ظرف **بیست و چهار ساعت** نظر خود را به طور کتبی به بازپرس اعلام کند.

⇒ هرگاه دادستان با قرار بازداشت متهم موافق نباشد:

- ✓ حل اختلاف با **دادگاه صالح** است
- ✓ و متهم **تسا صدور رأی دادگاه** در این مورد که حداقل از ۵ روز تجاوز نمی‌کند، بازداشت می‌شود.

-۲۴۱. ماده ۲۰

← هرگاه علت بازداشت مرتفع شود و موجب دیگری برای ادامه آن نباشد:

- ✓ بازپرس با موافقت دادستان **فوري** از متهم رفع بازداشت میکند.

← در صورت مخالفت دادستان با تصمیم بازپرس :

- ✓ حل اختلاف با **دادگاه صالح** است.

← اگر متهم نیز موجبات بازداشت را مرتفع بداند:

- ✓ میتواند فک قرار بازداشت **یا تبدیل آن را از بازپرس** تقاضا کند.

✓ بازپرس به طور **فوري و حداکثر ظرف پنج روز** به طور مستدل راجع به درخواست متهم اظهارنظر میکند.

✓ در صورت رد درخواست، مراتب در پرونده ثبت **و قرار رد به متهم ابلاغ** میشود و متهم میتواند **ظرف ده روز** به آن اعتراض کند.

- ✓ متهم در هر ماه فقط **یکبار** میتواند این درخواست را مطرح کند.

۲۱. بازپرس **میتواند در تمام مراحل تحقیقات با رعایت مقررات این قانون:**

- ✓ قرار تأمین صادره را **تشدید کند یا تخفیف دهد**.

← **تشدید یا تخفیف قرار تأمین:**

- ✓ اعم از تبدیل نوع قرار **یا تغییر مبلغ آن** است.

.۲۲

۱ در مواردی که پرونده متهم در دادگاه مطرح شده^۲ و از متهم قبل از تأمین اخذ نشده **یا^۳**

تأمین قبلی منتفی شده باشد:

✓ **دادگاه، خود **یا**** به تقاضای دادستان و با رعایت مقررات این قانون، قرار

تأمین **با** نظارت قضائی، صادر میکند.

✓ **چنانچه تصمیم دادگاه منتهی به صدور قرار بازداشت موقت شود:**

○ این قرار، طبق مقررات این قانون، قابل اعتراض در **دادگاه تجدیدنظر استان** است.

-۲۴۷ ماده ۲۳

← **بازپرس میتواند متناسب با جرم ارتکابی، علاوه بر صدور قرار تأمین، قرار نظارت قضائی را که شامل یک یا چند مورد از دستورهای زیر است، برای مدت معین صادر کند:**

- الف - معرفی نوبه‌ای خود به مراکز یا نهادهای تعیین شده توسط بازپرس
- ب - منع رانندگی با وسایل نقلیه موتوری
- پ - منع اشتغال به فعالیت‌های مرتبط با جرم ارتکابی
- ت - ممنوعیت از نگهداری سلاح دارای مجوز
- ث - ممنوعیت خروج از کشور

تبصره ۱ - در **حواله تعزیزی درجه هفت و هشت**:

- ✓ در صورت ارائه تضمين لازم برای جبران خسارات وارد،
- ✓ مقام قضائی میتواند فقط به صدور قرار نظارت قضائی اکتفاء کند.

-۲ تبصره

← قرارهای موضوع این ماده **ظرف ده روز** قابل اعتراض در **دادگاه صالح** است.

← چنانچه این قرار **توسط دادگاه** صادر شود:

- ✓ ظرف **ده روز**، قابل اعتراض در **دادگاه تجدیدنظر استان** می‌باشد.
- ✓ **مدت اعتبار قرار منع خروج از کشور:**
 - ✓ شش ماه و قابل تمدید است.
 - ✓ در صورتیکه مدت مندرج در دستور منع خروج منقضی شود:
- این دستور **خود به خود** منتفی است و مراجع مربوط نمی‌توانند مانع از خروج شوند.

۲۵۱. ماده ۲۵۱- میهم

قرار تأمین و نظارت قضائی لغو می‌شود.

هرگاه متهم یا محکوم علیه در مواعده مقرر حاضر شود،
یا پس از آن حاضر و عذر موجه خود را اثبات کند،
با شروع به اجرای حبس و تبعید یا اقامت اجباری
و با اجرای کامل سایر مجازات‌ها
و یا صدور قرارهای منع و موقوفی و تعقیب، تعليق اجرای مجازات
و مختومه شدن پرونده به هر کیفیت،

۲۵۴. ماده ۲۵۴ :

هرگاه متهم از اجرای قرار نظارت قضائی که توأم با قرار تأمین صادر شده است، تخلف کند:

- ✓ قرار نظارت لغو و قرار تأمین، تشدید می‌شود
- و در صورت تخلف متهم از اجرای قرار نظارت مستقل:
 - ✓ قرار صادره به قرار تأمین متناسب تبدیل می‌گردد.
 - ✓ مفاد این ماده در حین صدور قرار نظارت قضائی، به متهم، تفهیم می‌شود.

تبصره- در اجرای این ماده نمیتوان قرار صادره را به قرار بازداشت موقت تبدیل کرد.

۲۷- ماده ۲۵۵- اشخاصی که در جریان تحقیقات مقدماتی و دادرسی به هر علت بازداشت می‌شوند و از سوی مراجع قضائی، حکم برائت با قرار منع تعقیب در مورد آنان صادر شود:

- ✓ میتوانند با رعایت ماده (۱۴) این قانون خسارت ایام بازداشت را از دولت

مطلوبه کنند.

-۲۵۶ . ماده ۲۸

=> در موارد زیر شخص بازداشت شده مستحق جبران خسارت نیست:

- [الف] - بازداشت شخص، ناشی از خودداری در ارائه استناد، مدارک و ادله بی‌گناهی خود باشد.
- [ب] - به منظور فراری دادن مرتكب جرم، خود را در مظان اتهام و بازداشت قرار داده باشد.
- [پ] - به هر جهتی به ناحق موجبات بازداشت خود را فرامهم آورده باشد.
- [ت] - همزمان به علت قانونی دیگر بازداشت باشد.

-۲۵۷ . ماده ۲۹

=> شخص بازداشت شده باید ظرف **شش ماه** از تاریخ ابلاغ رأی قطعی حاکی از بی‌گناهی خود:

- ✓ درخواست جبران خسارت را به **کمیسیون استانی**، متشکل از سه نفر از قضات دادگاه تجدیدنظر استان به انتخاب رئیس، قوه قضائیه تقدیم کند.
- ✓ کمیسیون در صورت احراز شرایط مقرر در این قانون، حکم به پرداخت خسارت صادر میکند.
- ✓ در صورت رد درخواست، این شخص میتواند ظرف **بیست روز** از تاریخ ابلاغ اعتراض خود را به کمیسیون موضوع ماده (۲۵۸) این قانون اعلام کند.

-۲۵۸ . ماده ۲۹

=> رسیدگی به اعتراض شخص بازداشت شده:

- ✓ در **کمیسیون ملی** جبران خسارت متشکل از رئیس دیوان عالی کشور یا یکی از معاونان وی و دو نفر از قضات دیوان عالی کشور به انتخاب رئیس قوه قضائیه به عمل می‌آید.
- ✓ رأی کمیسیون **قطعی** است.

۲۵۹. ماده -

جبران خسارت موضوع ماده (۲۵۵) این قانون بر عهده **دولت** است و در صورتیکه بازداشت براثر اعلام مغرضانه جرم، شهادت کذب و یا تقصیر مقامات قضائی باشد:

○ دولت پس از جبران خسارت میتواند به مسؤول اصلی، مراجعه کند.

۳۰. پس از انجام تحقیقات لازم و اعلام کفایت و ختم تحقیقات، بازپرس مکلف است:

✓ به صورت مستدل و مستند، عقیده خود را **حداکثر ظرف پنج روز** در قالب قرار مناسب، اعلام کند.

-۲۶۶. ماده ۳۰

← چنانچه دادستان تحقیقات بازپرس را کامل نداند:

✓ صرفاً مواردی را که برای کشف حقیقت لازم است به تفصیل و بدون هرگونه ابهام در پرونده درج میکند و تکمیل آن را میخواهد.
✓ در این صورت، بازپرس **مکلف** به انجام این تحقیقات است.

تبصره - هرگونه درخواست تکمیل تحقیقات که برای کشف حقیقت لازم نباشد:

✓ موجب محکومیت انتظامی تا درجه سه است.

-۲۶۸. ماده ۳۱

← در صورتی که عقیده دادستان و بازپرس بر حلب متهم به دادرسی باشد:

✓ دادستان ظرف **دو روز** با صدور کیفرخواست، از طریق شعبه بازپرسی بلاfaciale پرونده را به **دادگاه صالح** ارسال میکند.

-۲۶۹. ماده ۳۲

← در هر مورد که دادستان با عقیده بازپرس مخالف باشد و بازپرس بر عقیده خود اصرار کند:

✓ پرونده برای حل اختلاف، به **دادگاه صالح** ارسال
✓ و طبق تصمیم دادگاه عمل میشود.

. ماده ۲۷۰ -

← علاوه بر موارد مقرر در این قانون، قرارهای بازپرس در موارد زیر قابل اعتراض است:

- الف - قرار منع و موقوفی تعقیب و اناطه به تقاضای شاکی
- ب - قرار بازداشت مؤقت، ابقاء و تشدید تأمین به تقاضای متهم
- پ - قرار تأمین خواسته به تقاضای متهم

تبصره - مهلت اعتراض به قرارهای قبل اعتراض برای اشخاص مقیم ایران **۵۵ روز** و برای افراد مقیم خارج از کشور **یک ماه** از تاریخ ابلاغ است.

.۳۳

با دادگاهی است
که صلاحیت
رسیدگی به آن
اتهام را دارد

مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس
و رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به قرارهای قابل اعتراض

← چنانچه دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری یک در حوزه قضائی دادسرما تشکیل نشده باشد:

✓ دادگاه کیفری دو محل، صالح به رسیدگی است.

.۳۴

حل اختلاف با دادگاه
کیفری دویی است که
دادسرما در معیت آن
انجام وظیفه می کند.

۴. صلاحیت،

۵. نوع جرم

۶. یا مصادیق قانونی آن

در صورت اختلاف دادستان و بازپرس در

۳۵. دادگاه در صورتی که اعتراض شاکی به قرار منع یا موقوفی تعقیب را موجه بداند:

✓ آن را نقض و قرار جلب به دادرسی صادر میکند.

۳۶. دادستان نمیتواند پس از ارسال پرونده به دادگاه از **اصل اتهام یا ادله آن** عدول و بر

این اساس کیفرخواست را مسترد یا اصلاح کند و **فقط میتواند** دلایل جدید له یا علیه متهم را که کشف یا حادث میشود به دادگاه اعلام کند.

۳۷. در صورت **انتساب اتهامات متعدد به متهم** که رسیدگی به آنها در صلاحیت ذاتی دادگاههای مختلف است:

✓ کیفرخواست جداگانه خطاب به هر یک از دادگاههای صالح صادر میشود.

۳۸. دادستان کل کشور :

✓ بر کلیه دادسراهای عمومی و انقلاب و نظامی نظارت دارد

✓ و به منظور **حسن اجرای قوانین و ایجاد هماهنگی**، بین دادسراهای میتواند اقدام به بازرگانی کند و تذکرات و دستورهای لازم را خطاب به مراجع قضائی مذکور صادر نماید.

✓ همچنین وی **پیشنهادهای لازم را به رئیس قوه قضائیه و سایر مراجع قضائی و اجرائی** ذیربطری ارائه میکند.

۳۹. پیشنهاد انتصاب، جایه جایی و تغییر شغل و محل خدمت **دادستانهای عمومی سراسر کشور** :

✓ پس از کسب نظر موافق از **رئیس کل دادگستری استان** ذیربطری با دادستان کل کشور است.

۴۰. پیشنهاد انتصاب، جایه جایی و تغییر شغل و محل خدمت **دادستانهای نظامی**:

✓ پس از کسب نظر موافق از **رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح** با دادستان کل کشور است.

-۲۹۳ . ۴۱ . ماده ۵

✓ حکم قطعی صادر شود و دادستان کل کشور
حکم مذکور را **خلاف بین موازین شرعی و یا**
قانونی تشخیص دهد به طور مستدل از
دیوانعالی کشور درخواست نقض حکم را
مینماید.

✓ دیوان عالی کشور در صورت پذیرش تقاضا،
رأی صادره را نقض و پرونده را جهت رسیدگی
مجدد به **شعیه هم عرض دادگاه** صادر کننده

حکم قطعی ارجاع می نماید

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

حقوق عامه

و دعاوى راجع به دولت،

امور خيريه

و اوقاف عامه

و امور محجورين

و غایب مفقودالاثر بي سرپرست

هرگاه در موارد